

om Sundhedslære, Børnepleje, sociale og politiske Spørgsmaal, Lovene om Befolkningens Tiltagen, Darwins Theorier, osv. osv. Hun har udgivet en Mængde Skrifter, som sælges i titusendevis, bl. a. et Essay om Midlerne mod Overbefolkning paa Grundlag af Malthus Lære, er, som ovenfor sagt, en væsentlig Medarbejder af *The national Reformer* og redigerer desuden selv et Maanedsskrift *Our Corner*, der i radikal Aand behandler de sociale og politiske Spørgsmaal, Arbejdersagen, Kvindesagen osv., giver populær videnskabelige Fremstillinger, befatter sig med Literatur og Kunst.

Det er Mr. Bradlaugh, der har været hendes fornemste Lærer og Vejleder, ham, der har givet hendes Aand det vigtigste Stød til den høje Udvikling, hun har naaet. Hun siger om ham: »Blandt alt, hvad jeg har at takke Mr. Bradlaugh for, er der intet, for hvilket jeg skylder ham større Taknemmelighed, end det at han bestandig har foreholdt mig som en ufravigelig Pligt for alle, der vil træde frem som Lærere, ved dybt og indgaaende Studium selv at trænge til Bunds i det Æmne, de vil behandle. Den Tilskyn-delse, han har givet min Kærlighed til Kundskab, min Trang til aandelig Udvikling ved bestandig at ægge til større Anstrængelser, dybere Forsken med skaansellos Kritik af hvert svagt Punkt, uigenkaldelig Forkastelse af ethvert forhastet eller uovervejeth Synspunkt, skylder jeg den Lykke at kunne yde vor fælles Sag nogen Nytte.« Og hun føjer til: »Det vil være en god Ting for Verden, naar Venskab mellem Mand og Kvinde ikke længere er ensbetydende med beskyttende Nedladenhed paa den ene Side og hjælpeløs Underkastelse paa den anden, men at de kan mødes paa lige Fod i intellektuel Sympathi, i Diskussion, Kritik og Studium og saaledes give hver sit Bidrag til den klarere, frodigere Udvikling af hin-andens Tænkeevne.«

(Sluttes).

Ægteskab og Børn.

»Den, der ikke kan opfylde Faderpligterne, har ingen Ret til at blive Fader«.

(Rousseau).

Fru *Ellen Plum* har i Nr. 3 af »Kvinden og Samfundet« taget til Orde mod nogle Udtalelser af *Henrik Pontoppidan* i »Kvindebladet«, idet hun i Modsætning til den nævnte Forfatter vil gøre gældende, at Ægtefolk aldeles intet Hensyn har at tage til, hvor mange Børn de sætter i Verden. Jeg véd ikke, om Hr. Pontoppidan finder Grund til at tage til Genmæle; men i hvert Fald er det af ham fremdragne Spørgsmaal af saa stor Vigtighed for hele Samfundet — det hænger bl. a. ogsaa nøje sammen med Spørgsmaalet om en udvidet Arbejdsmark for Kvinden —, at det ikke bør affejes saa let, som Fru Plum gør det, men optages til alvorlig Overvejelse og Drøftelse.

Fru Plum begynder med at lade Dagbogsforfatteren høre, at han vil undskylde visse Folk ved »at erklære andre for langt større Syndere«, og hun kalder denne Fremgangsmaade »lidet logisk«. Ikke des mindre følger hun selv netop den samme Frem-

gangsmaade, idet hun søger at »aflede Opmærksomheden« fra den *gifte* Stands Pligter ved at føre Talen hen paa »de uægte Børn« og paa »dem, der samlever uden at paatage sig Ægteskabets Forpligtelser«. »Det ser ud,« siger hun, »som om der menes, at de uægte Børn er heldigere stillet end de Børn, der opvoxer mellem mange Søsken i et tarveligt, fattigt, men lovligt(!) Hjem. Disse Stakler maa efter Hr. Pontoppidans Skøn blive langt mere »Samfundsfarlige« end de uægte Børn og end de mange Kvinder, der ødelægges ved de løse Forbindelser.«

Har Hr. Pontoppidan da udtalt sligt i sin Artikel? Ikke med en Stavelse! Tværtimod nævner han det udtrykkelig som en Ulykke, at »mangen ung Pige kastes i Armene paa Prostitutionen.« Det synes derfor at være et lovlig stærkt Stykke at tillægge ham den modsatte Opfattelse.

Herved skal jeg dog ikke opholde mig, men gaa lige til selve Sagen, der er nævnt i Overskriften. Lad os da først komme paa det rene med, hvad der bør være Øjemedet med at avie Børn. Bør den legemlige Drifts Tilfredsstillelse være det eneste Øjemed — eller bør Hovedøjemedet være at skaffe Samfundet en passende Tilgang af nyttige Medlemmer? Hvis det første er Tilfældet, hvorfor advarer man da mod tidlige Giftermaal og paalægger fuldkommen Afholdenhed i den unge Alder, men forsvarer utøjlet Nydelse indenfor Ægteskabet? — Og hvis det sidstnævnte Øjemed bør være det afgørende, hvorledes kan man da forsvare den ligefremme Masseproduktion, som mange driver uden mindste Hensyn til Afkommets rimelige Fremtidsudsigter? Ved et hvilket som helst andet Foretagende i Livet bruger man dog gerne at tage Fornuften med paa Raad; skal man da i det aller vigtigste lade Tilfældet raade?

Saa længe Jorden ikke var tilfolket, men der var rigelig Plads og Næring til alle, da var en saadan Hensyntagen uforuden. Men saaledes er Forholdet ikke mere. Folketallet er nu saa stort, at der kun avles Føde til de $\frac{3}{4}$ af de Mennesker, som lever paa Jorden. Der er altsaa ikke længere Trang for Tilgang af Mennesker, men kun for Tilgang af — Mad.

Enhver, der har noget Kendskab til de virkelige Forhold, véd, at der lyder et fortvivlet Raab om Brød fra tusender af Munde trindt om i Landene, mest dog i de store Byer. Det er noget, som Lærere og Lærerinder i en By som København kan tale med om. De har vist mangan Gang mærket ligesom et sviende Stik i Hjærtet, naar de har set Sulten og Nøden stirre ud af de smaa Ansigter bag Skolebordene og intet havde at hjælpe med, medens de maaske i samme Øjeblik skulde »katekisere« over Skriftstedet af Kong David: »Alles Øjne vogte paa dig, og du giver dem deres Spise i sin Tid. Du oplader din Haand og mætter alt det, som lever, med Velbehagelighed.« — Og hvorledes ser det ud i de fleste af disse stakkels Børns Hjem?

I Følge Fru Plum ser det slet ikke saa galt ud: »i selve de mange Ofre, der maa bringes af Forældrene saa vel som af Børnene indbyrdes, ligger en Opdragelse, som er meget langt fra at være »Samfundsfarlig«. En talrig Børneflok vidner som oftest(!), om et godt og smukt(!) Samliv, om trofast og opofrende Arbejde(!) for begge Parter Vedkommende.«